

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravišstvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Pred deželnim zborom.

Nedeljski dunajski listi imajo iz Ljubljane telegram, da se je vsled sklepa opustila misel, ki je v odločilnih krogih slovenske narodne stranke bila, namreč ne udeležiti se sej kranjskega deželnega zbora. Ta telegram je golo ugibanje, kakor večina ustavovernih novic iz Ljubljane. Kaj se bode zgodilo in kako, to je stvar narodnih deželnih poslancev, a ti, kar mi vemo, niso nič vnovič sklepali. Da bi bili imeli misel, ne udeležiti se sej, to je kombinacija dopisnikova, ki vé, da so bile volitve l. 1877 nelegalne, ker je to dokazano bilo v verifikacijski debati. Da bi pa slovenski poslanci zaradi tega, ker je bilo slovensko ljudstvo na Kranjskem ob času surovo-nasilne vlade nemškega ustavoverstva z nepostavnostmi sterozizirano, nemškutarjem kar ves terén prepustili in se celo vsej kontroli odrekli, tega ne verujemo, te misli valjda nobenkrat niso imeli. Sicer nad tem deželnim zborom, kjer majorizirajo zastopniki 5 procentov nemškega prebivalstva zastopnike 95 procentov slovenskega prebivalstva, — ne more noben Slovenec in noben pošten Kranjec veselja imeti. Tudi ta deželni odbor, v katerem je bila nemškima zagrizencema Schreyu in Kalteneggerju z renegatom Dežmanom prva skrb, naš domači jezik samovlastno, brez sklepa deželnega zbora iz deželnih uradov ven metati, ne more imeti v naši slovenski deželi nobenega zaupanja. Kaj bodo naši poslanci storili, da se to zopet izrazi, to je njihovemu sklepu prepuščeno. Dežela pozna to stanje vse, a zdanja vlada tudi. Da poslednja tega nepravilnega položaja nij kriva, temuč brutalno nemškutarsko ustavoverstvo prejšnje vlade, to vemo tudi mi, ali

upamo, da mu bode zdanja vlada vendar enkrat — konec storila, čem prej tem bolje. Če smo pa uže tri leta prebili to stanje, moramo ga še tri mesece, če nij drugače.

Italijanske razmere.

Prememba v angleški vladi in nastop Gladstona nij tudi po njegovem znanem pismu do Karolyija nič zgubil svoje velike važnosti. Kakor preje, tako tudi zdaj vidijo trezni ljudje, da se bode Gladstonov liberalizem čutil in uplival povsem kontinentu in da njegova politika osobito Slovanom ne bode neugodna. V tem tudi zadnje Gladstonovo pismo nij ničesa spremenilo, niti je ovrгло politiko angleške liberalne stranke, katero je v zadnjih volitvah v parlament zadovoljivo jasno razložila. Velikanski upliv vladne premembe na Angleškem se je takoj pokazal pri odličnih evropskih vladah. Pod Beaconsfieldom so pruski Nemci samopašno zabavljali na Rusijo budeči sovraštvo do nje, — kakor hitro pa je Gladstone prijel v roko vladno krmilo, uže so omolknili oni ščuvajski članki v nemških novinah in Nemčija pričela se je ruskemu dvoru zopet približavati. Dober nos ima namreč Bismark. Isto tako je tudi storila Avstrija, in drugače ona nij mogla, ker Gladstone je svoj program popolnem obelodanil v govorih pred volilci. Nemčija in Avstrija vidita, da se bodo pod Gladstonom slovanske države na Balkanu okrepile in da Rusija ne bode več osamljena, kakor sta še hoteli, dokler je na Angleškem Disraeli vladal. Obe ti državi sta pričeli spoznavati, da bi bilo vendar nevarno, ako bi še dalje tirali svojo Slovanom sovražno politiko, zato sta tudi obe voz zavili in v Avstriji vidimo, kako se utrjuje avtonomistiška res liberalna stranka.

Na Angleško so denes vse oči uprte, in mej onimi, ki pričakujejo odrešenja, katerega se nadejajo od zdanje angleške vlade, so tudi Italijani. V misli, da je Gladstone njih rešitelj, so Italijani složni, kakor so složni v tem, da je še pod tujim žeslom nekaj „italijanske“ zemlje. V tej zadevi ne upliva izid zdanjih italijanskih volitev v zbornico prav nič. Dosledno prihajajo iz Italije glasovi o kakih protiaustrijskih demonstracijah in nedavno je prišla v Italijo na svetlo brošura Fambrijeva, ki reklamuje za Italijo vse ozemlje takraj Soče do Ljubljane. Se ve da se Slovan, čegar last je ta zemlja, takim željam protivi, ali oné znamenja pravo mnenje po Italiji in vprašanje je samo, na kakšen način si bodo hoteli Italijani uresničiti te svoje želje in kako se jim bode angleška vlada nasproti postavila. Italija si želi „močnega zaveznika“ na morji, ki bi jej pomagal izvršiti njene namene — namreč dobiti v srednjem morji trgovino v italijansko oblast, dedovati moč nekdanje Venecije. Italija zato išče v Angležih zaveznika na morji. In ker jej Avstrija preti na Adriji konkurenco delati, zato bi jo Italijani radi od morja odrinili. Ker se bojé, da ne bi avstrijski upliv segel čez Bosno do Soluna, zato Italijani podpirajo Albance; zato se italijanski živelj v našem Primorju tako strupeno vije zoper isti slovanski živelj, s katerim na drugem kraju, kakor v Srbiji, Bolgariji itd. kjer mu je oddaljen, simpatizira. — V politiki narodov odločujejo žalibog da vselej bolj materialni dobički in interesi nego ideali. Vsakdanji kruh je bolj mogočen nego čut pravičnosti do bližnjega. Zato tudi Italija ne jemlje povsod resno ideje narodnosti, ki jo je rodila, temuč gleda za trgovino, za močjo, za kruhom.

Listek.

Listi iz Italije.

XIII.

Gospa! Ko sem Vam tako površno popisal notranjost milanske stolne cerkve, hočem še nekoliko besedij spregovoriti o zunanosti.

K efektu, katerega to velikansko poslopje napravi na vsacega, ko ga prvič zagleda, pripomore jako veliko okoliščina, da stoji sredi velicega z lepimi palačami obdanega trga in je človeku mogoče od vseh strani ogledati si ga popolnem. Sezidano je, kakor sem uže v prejšnjem pismu omenil, v gotičnem slogu in nad poslopjem vzdiga se razen glavnega stolpa še družih 136 jako lepo izdelanih stolpov, ki celemu poslopju dajo neko posebno, na oko ugodno uplivajočo obliko. Še 20 tacih stolpičev ima se narediti, in so deloma uže v delu.

Rekel sem uže, da se je samo marmor iz lomov, katere je utemeljitelj cerkve v ta namen odločil, pri zidanji rabil; da me bolje razumete pristavljam, da je tudi streha pokrita le z velikanskimi marmornimi ploščami in visi tako malo, da je prav prijetno po njej se sprehajati. Takoj ko se po svetlih in pripravnih stopnjicah pride na streho, opozori vsacega obiskovalca spremljevalec na kameniti kuhinjski vrt, ki se razprostira pred njegovimi očmi. Kvišku stoječi deli vezij mej posameznimi stebri in stolpovi končujejo namreč z glavami zelja, kapusa, karvijola, artičok ter družih kuhinjskih rastlin, katerim bi Vi, gospa, gotovo prej vedeli imena ko jaz.

Nad oblokom glavnega altarja stoji vrhu strehe marmorni kip ustanovitelja Ivana Galeazza de Visconti; nad obema zakristijama pa dva znamenita kipa Adama in Eve. Isto tako stoji vrhu vsacega stolpa kip v naravnej velikosti,

katere je izdelal najznamenitejši milanski kipar Canova. Tudi kip Napoleona I., predstavljenega po Canovi kot rimskega cesarja, umestili so vrhu enega onih stolpov.

Sicer je pa doslej v cerkvi in na njej uže nad 3000 različnih kipov; manjka jih pa še okolo 1000 in vsako leto se jih na stroške cerkvenega upraviteljstva nekoliko naroči pri najboljših milanskih kiparjih.

Razgled s cerkve, ki po svojej visokosti presega vsa ostala poslopja v mestu, mora biti jako lep; a žalibog, da ga meni nij bilo mogoče uživati, ker je gosta megla dopuščala komaj razgled na najbližnja okolo cerkve stoječa poslopja.

Zapustil sem torej streho ter šel ogledat se po stolnem trgu.

Pod kolonadami palač, ki so okolo tega trga v najnovejšem času sezidane ali ponovljene bile, nahajajo se najsijajnejše prodajalnice

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. junija.

Iz Prage se poroča, da se priprave za dostojen sprejem **cesarjev** marljivo delajo. Društva vsa se bodo udeležila sprejema. Jutri se bode v češkem gledališču igrala slavnostna izvirna opera, v četrtek pa bode slavnostna predstava v nemškem gledališču. Mesto bode jutri razsvitljeno in v petek bo serenada in baklada. Aristokracija se bode cesarju slovesno predstavila. Grof Taaffe se bode tudi šel tega predstavljenja udeležiti. Cesar bode avdijske dajal.

Telegram z Dunaja dné 31. maja poroča: Cesar je zvečer ob 8. uri 52 minut v Prago odpotoval.

Poročila s **Hrvatskega** pravijo, da je cesarski manifest, ki bode proglasil združenje Vojne krajine s civilno Hrvatsko, uže spisan in da je bil fcm. Filipović za to na Dunaj poklican, da poroča, ali je za to združenje uže vse pripravljeno. Hrvatska bi neizmerno pridobila, če se to uresniči.

Vnanje države.

Iz **Skadra** v Albaniji so sledeča poročila: na črnogorske meji stoji komaj 9000 Albancev; 120 namreč v Vranji, 500 v Balabanu, 1000 v Sipčniku, 1600 v Tusi, 300 v Bogamu, 600 v Mileši, 900 v Divoši, 600 v Grudi, 1000 v Pikaru, 1000 v Helenu, 300 na Semske mostu. Črnogorci so tem nasproti postavili v Žablaku, Kuči in Podgorici 10 batalionov in 14 kanonov. Albanci nimajo dosti pušk, zato čakajo, a tudi navdušenje njih se je uže ohladilo, po vrhu se je pa še mej krščanskimi in mohamedanskimi pristaši albanske lige vnel razpor.

V **Italijanskej** zbornici se je razrušila zveza mej disidenti, levičarji in desničarji. Pri volitvi v budgetno komisijo so se namreč disidenti ločili od svojih zaveznikov in volili z ministersko stranko. Voljeni so samo ministerski pristaši in disidenti. Vsled tega se bode baje ministerstvo v nekoliko spremenilo in bodo vanj poklicani trije disidenti.

Iz **Rima** se po telegrafu poroča: „Voce Verità“ pravi, da papež pruskim cerkvenim predlog ne more odobravati, ker so v njih obetane koncesije premale in odvisne od volje ministrove. Noben katolik ne more take predloge sprejeti, sicer bi zapal zažuganim kaznim.

Predno se je dala v **pruskem** deželnem zboru Bismarkova cerkvena predloga komisiji 21erih, je Windhorst še izjavil, da katoliški centrum te predloge ne more sprejeti, ako se ne popravi. Naučni minister Puttkamer je dejal, da vlada nema nič zoper to, če se predloga nekoliko popravi, samo, da se bistveno ne spremeni.

V **angleškej** zgorenjej zbornici opozorjala sta lord Oranmore in Browne na imenovanje katolika Ripona za podkralja indijskega. Dejala sta, da se rimsko-katoliški

upljiv po Angleškem bolj in bolj širi. Granville je odgovoril, da so tudi katoličanje zvesti in lojalni državljani. V Indiji je mej 300.000.000 prebivalcev samo 2.000.000 kristijanov, mej temi pa je večina katolikov. Lord Northbrook pa je rekel, da indijski podkralj ima prav malo opraviti z verskimi zadevami, nego le to naj odločuje, je li da je sposoben za svoje mesto. To pa se mora pripoznati Riponu, da je sposoben.

Kitajski oficirji, ki služijo v angleške floti, dobili so baje ukaz domov priti, da prevzemo poveljništvo nad kitajsko floto, ako bi prišlo do vojske mej Kitajem in Rusijo. — Od ruske strani je imenovan pod-admiral Šestakov za poveljnika flote v kitajskih vodah.

Dopisi.

Iz **Črnomlja** 28. maja. [Izv. dopis.]

Naša občina je poslala novemu dež. predsedniku na njegovo naznanilo, da je nastopil svoje mesto, sledečo adresu: „Visokočastiti gospod c. kr. deželni predsednik! Visoki razglas od 4. t. m. s katerim ste, visokočastiti gospod deželni predsednik, počastili zastop mesta Črnomlja, bil je od meščanstva z največjim navdušenjem sprejet. „Postava naj se vsikdar spoštuje“ — to so besede, oznanujoč zarijo lepše bodočnosti; proč je s samovoljnim gospodarstvom in zatiranjem in v solnčnej svetlobi prikazuje se pravica, po kateri bomo vsi jednaki — Domača, materina beseda doni iz visokega mesta toliko mileje, kolikor bolj je bila prej „obsteno potiskana“. Srečni se čutimo, visokočastiti gospod deželni predsednik, in hvala Bogu in presvitlemu cesarju Francu Jožefu I., da imamo deželnega predsednika domačina, ki ljubi svoj narod, pozna njega težnje, in ima voljo, njegov duševni in gmotni blagor pospeševati. —

Sprejmite visokočastiti gospod deželni predsednik zagotovilo našega popolnega zaupanja, s katerim se bomo obračali do visokega stola pričakovanje vselej nepristranske pravične razsodbe. Bog vas živi in nam ohrani mnogo let! Mestna občina v Črnomlji, dné 23. maja 1880.“

Iz **Ptuja** 30. maja. [Izv. dopis.] Pretečene dneve vršila se je volitev v tukajšnji okrajni zastop. V tem zastopu je vladala nemčurska klika skozi 12 let samovoljno z novci našega slovenskega kmeta. Nič manj nego dolzi dvanaest let bila je naša stranka le pičlo v tem zastopu zastopana, kajti volilni red za imenovani zastop je v istini tako neugodno (kakor sploh volilni redi v Avstriji) za nas Slovence sestavljen, da se moramo res ču-

dit, da nam je bilo letos mogoče zmagati. V ta okraj voli se namreč 40 udov, in mej temi voli naše ponemčeno mestoce 8 udov ter ima mesto ob enem 9 mož, kateri imajo virilni glas. Mej zadnjimi je samo jeden naš, vsi drugi spadajo pa k nasprotni stranki, torej ima mesto 16 glasov v odboru. Za ostale smo se borili in res zmagali smo v velikem posestvu kakor tudi v kmetskih občinah sijajno.

Prvikrat ter v prvem zastopu imamo sedaj Slovenci v „nemškem“ (?) Ptuju večino, kajti v tukajšnjem občinskem zastopu Slovenci nemamo niti jednega moža, katerega bi smeli mej svoje šteti. Sedaj je nastopila doba, ko bodo naši možje zoper sklepe nemškega (?) zastopa protestirali in sicer v imenu celega ptujskega okraja, kateri šteje 160 katastralnih občin ter blizu 50.000 duš. S to zmago pa dosežemo tudi to, da pridejo prihodnje leto naši možje v krajni šolski svet, v katerem tako živo svojih mož pogrešamo.

Da se nad to našo zmago nemčurji grozno jezé, nij mi treba omenjati, posebno stari zagrizeni renegat dr. Strafela ne more razumeti, da je on sedaj v manjšini. Zadnje trenutke delal je na vse kriplje, da bi ostal načelnik tega zastopa, toda izpodletelo mu je, akopram ga je močno podpiral neki mož, kateri je bil celo od narodne stranke voljen. Propal je — mislimo za zmirom.

Žalibog imamo mi Slovenci vedno odpadnike zaznamovati, katerih imena pa naj denes slovenski svet še ne izvé, kajti upanje imamo, da bode domoljubje prevladalo sebičnost. Zdi se nam pa vredno zaznamovati imena dveh mož, katera sicer ne spadata k naši stranki, ali bila sta poštena dovolj, da se volitve nijsta udeležila in to sta gg.: Kasimir in J. Wegschaidler. Mi Slovenci ne bomo tistega, kateri nij našega prepričanja, v boj silili, a spoštujemo ga uže, če se ne bojuje zoper nas, kajti s svojo pasiviteto pripozna naše pravo.

Kakor je bilo uže v „Slovenskem Narodu“ omenjeno, izvoljen je za načelnika tega tako imenitnega zastopa obče čislani g. Ferdinand Raiss, kateri ima srce za naš mili slovenski narod, a za podnačelnika znani narodnjak, g. dr. Gregorič.

Naznaniti vam imam tudi jeden strašanskih zločin. Pretečeni teden je namreč v vasi Firšovce blizu sv. Vrbanja poleg Ptuja neki hudobnež napadel neko žensko v njenej hiši, pohral jej denar in jo umoril. Zločinca še

milanske; pred njimi pa vre od jutra do pozno v noč vsak dan neštevilna množica različnih stanov, a največ elegantnemu svetu pripadajoča.

Zvečer od šeste ure naprej so pa prostori pod kolonadami izključljivo zbirališče elegantnega sveta. Bogatega bankirja in gizdavega komptoirista njegovega, velikega trgovca in nalikanega komija, nosljajočega borzijanca in — za nekaj ur — fino ustrojenega galopina, zasobnika in visocega državnega dostojanstvenika, častnika in uradnika — s kratka vse, kar se v Milanu elegantnemu svetu prištevata ali prištevati hoče, vse se gnjete tod in sprehaja potem dalje po „Corso Vittorio Emanuele“. In ponos Milancev, cvet njihove družbe, zvezde njihovega socialnega življenja — plemenite gospe in gospodičine — plemenite ne toliko po rojstvu, ko po svojej izobraženosti in ljubezni do vsega, kar je lepo — krasne ko zora na nebu, šetajo se mej to

množico, zastavljajoč se pred posameznimi prodajalnicami, šaleč in smijoč se.

Kaj pa še le po galeriji — da res! na to bi bil skoro pozabil, da si jo nekaj chauvinistični Milanci imenujejo deveto čudo sveta.

Na stolnem trgu, tam kjer se pod severno kolonado od vsake strani našteje enako število stebrov, držčih mogočne nad njimi viseče obloke, vzbuja pozornost vsacega tujca mogočno, za kake tri metre iz vrste stoječe in sosednje palače dalječ previšujoče pročelje, vrhu katerega stoji v grškem bojnem vozu „Victoria“ z vencem v roki.

To je vhod galeriji, katero je mesto Milan v patrijotičnem navdušenju sklenilo napraviti leta 1864 na čast tedanjemu kralju Viktorju Emanuelu, po katerem se sedaj imenuje „Galleria Vittorio Emanuele“. Ta galerija, ki obsega štiri ulice in en trg ter veže gledališče „della Scalla“ s stolnim trgom, pokrita je v mogočnih oblokih s steklom tako, da nad

trgom — tam kjer se združujejo imenovane štiri ulice, ki predstavljajo podobo latinskega križa — kvišku kipi velikanska kupolja, v kateri so na okrog napravljene tri vrste plinovih plamenov, katerih v galeriji vsak večer gori 2000.

Posebno zanimiv je način, kako se prižigajo plinovi plameni ob znožji kupolje. Koliko jih je, ne vem sicer, a na vsak način nekoliko stotin, in te vse prižge v poldrugej minuti mala lokomotiva, katera s špiritovim na njej utrjenim plamenom, okolo njih dirja. Vsak večer se zbere velika množica radovednih, da vidijo ta zanimivi prizor.

Galerija, kateri v celej Evropi nij enake, ima pa tudi znamenito umetniško vrednost. O konstrukciji strehe in kupolje pač ne morem govoriti, ker nijsem v tej zadevi strokovnjak; a tudi vsak lajik bo na prvi pogled spoznal, da je arhitekt Mengoni, kateri je v letih 1865 do 1867 galerijo dovršil, ozir jemal ne

nemajo v rokah, a sumi se, da je kak domačin, kateremu domače razmere niso nepoznane.

Iz Gorice 30. maja. [Izv. dop.] (Slovenski dobrodelni koncert.) Koncert, o katerem sem vam v zadnjem dopisu poročal, bo že prihodnji četrtek, 3. t. m. ob 8 1/2 uri zvečer v dvorani „Concordije“ na Travniku. Program je povsem zanimiv, obsegajoč okolo deset točk. Pevski zbor bode pel Hajdrihovo „Jadransko morje“ in Mašekovo „Pri zibelki“. K sodelovanju so povabljeni razen naših čitalničnih pevcev tudi pevski zbori iz Št. Petra, Solkana, Kanala, Dornberga, Rhenberga, Komna in celo iz dalnje Nabrežine. Kakor vidite tedaj, še precejšen kontingent našega „Slavca“. Kakor živo se še spominjamo naših „slavcev“, ko smo je pred štirimi leti v tukajšnjem gledališču tako milo in tako krepko žvrgoleti čuli, tako srčno se veselimo je zopet slišati. In kdo bi ne poslušal te preciznosti, te dovršenosti, teh lepih pesnij, katerim zna naš „general“ pravi duh tako mojstersko vdihniti! Nekaj novega bo za nas goriške Slovence mešani kvartet, katerega bodo pele same izurjene pevske moči. Tudi gospa in gospod Grbić hočeta ta dan posebno radodarna biti; kajti pela bosta baje sama pet točk deloma v samo-deloma v dvospevih.

Zadnjič sem vam bil pisal, da bode sodeloval pri koncertu celi vojaški orkester, denes vam morem poročati, da je polkovnik — mož, ki je povsod prvi, kjer je kak dobrodelen namen — to brezplačno dovolil.

Ker so naši primorski reveži v novejšem času z Dunaja prejeli znano zdatno podporo, je odbor čitalnice sklenil, da se čisti dohodek tega koncerta razdeli mej tukajšnjo ubogo šolsko mladino. In ker nij bilo letos še nobene veselice z enacim namenom, zato se smemo nadejati obile udeležbe tudi od neslovenske strani. Umeje se, da želimo, ka nas ta dan v obilnem številu pohodijo zavedni Slovenci s Tolminskega, s Krasa in z Vipavskega; zato jim kličemo: na svidenje.

Iz št. Jurja na južnej želez. 30. maja. [Izv. dop.] Predrzní tatje so v noči od 28. na 29. maja tukaj na treh krajih poskusili srečo svojega prav izurjenega rokodelstva. V Botričnici so pri cerkovniku Ulčarji vzeli nekaj perila in nekaj denarjev — tako se je Ulčar sam izrazil. — Pri Krofliču, posestniku, ki uže pripada pod trg Šentjur, so se ti predrzní malovredneži tudi hoteli s kaj posebnim okoristiti, a gospodinja se je zbudila in nesrečonosne lopove se svojim upitjem odpodila. Pri učitelji

samo na praktično stran, ampak tudi na eleganco strehe.

Pod kupoljo v oktogonu so štiri jako lepe freske, predstavljajoče štiri dele sveta: Evropo, Azijo, Afriko in Ameriko; nad izhodom iz vsake ulice pa od znotraj tudi štiri predstavljajoče: vednost, umetnijo, obrtnijo in poljedelstvo. Prve štiri izgotovil je Pagliano, druge Induno.

Ob vhodih in v oktogonu stoji 24 kipov slavnih Italijanov, od katerih omenim le Cavoura, Ivana Galleazzo de Visconti, Macchiavellija, Rafaela, Galileja, Danteja, Michelangela in Colomba.

Galerija veljala je mesto osem milijonov frankov — kakor vidite mesto Milan ne spada mej najubožnejše — a stvaritelju njenemu, Mengoniju, nij bilo sojeno dočakati popolnega izgotovljenja njenega, kajti padel je leta 1877 — ko so se zadnja dela vršila pri glavnem

Jarci, ki stanuje streljaj od trga, so najprej na raznih vratih zgoraj šipe pobili, da bi jim bilo mogoče zgornji zapah odriniti, a to jim je spodletelo; razmetali so raz okno — v kuhinji nože, ko so „polkne“ odprli, ubili so šipe; a pri tem ropotu se je otroška varuška, ki je ondi spala, zbudila; pri mesečnej svetlobi jo je tat ugledal, in — jo potegnil. Zvesti nočni čuvaj, pes, šnapsel g. Vučnikov, je tatove napadal, a pri tej priliki dobil veliko rano z nožem, ali s kako drugo ostro rečjo preko reber; težko se bode spravil po konci. — G. J. je komaj par let tukaj, pa so ga uže tatje tretjkrat napadli; pred dobrim letom so mu vzeli nekaj špeha; takrat so mu samo šipe potolkli. — Ker je nekoliko oddaljen od trga, je vedno oborožen s samokresi, revolverji in puškami, pri njem se bode enkrat jeden opekel, če ga bode le predrzno nadlegoval. Tatvina, ropanje, predrzní napadi se vedno množe — kdor pa iz „kehe“ pride, pa vsakdo hvali hrano in — brezskrbno življenje ondi. O, da bi nam hotele oblastnije v tem obziru kaj na boljšo varnost pripomoči!

Domače stvari.

— (Častno občanstvo.) Iz Cerknice se nam piše: „Občina cerkniška je denes (dné 1. junija) v seji izvolila grofa Taaffeja, Hohenwarta, Winklerja in dr. Vošnjaka za častne občane. Živeli!“

— (Deželni predsednik g. Winkler), ki se hoče o našem šolstvu dobro informirati, obiskal je, kakor smo uže poročali, tukajšnjo gimnazijo, kjer je učenje v več razredih poslušal. Predvčeranjem pak je bil v raznih razredih na izobraževališči za učiteljice in v vadnici.

— (Tisočletnica slovanskega cerkvenega jezika.) Poročali smo uže v članku od predzadnje nedelje, da je ta mesec junij minulo 1000 let, kar je rimski papež (l. 880) potrdil na prizadevanje sv. Metoda slovanski jezik kot cerkveni jezik. K praznovanju te tisočletnice vabijo tudi hrvatski „Vienac“, „Obzor“ in dalmatinski „Narodni list“. Bodo li i naše slovenske čitalnice kaj storile?

— (Zavijače.) List, ki ga Otomar Bamberg zaklada v Ljubljani, „Laib. Tagbl.“, polemizuje tudi v zadnjem listu od ponedeljka zoper vladno „Laib. Ztg.“, katero isti Otomar Bamberg ureduje (kakor je vsaj zapisano na njej), in citirajoč „N. Wien. Tagbl.“ zavija besede ljubljanskega oficijoznega lista nalašč, češ, da je govorila „Laib. Ztg.“ o „25 mili-

ionov Slovanov“ v monarhiji, a ne o 25 milijonov „Nemcev“, kakor je res. V dunajskem listu bi bila to lahko pomota, a da ljubljanski list to brez popravka ponatisne, je zloba. Našim nemškutarjem in Nemcem v polemiki vse prav pride: laž, zavijača, ignoriranje, da le služi za nemško sumnjičenje zoper Slo-

vane ali vlado, ki jim nij sovražna.

— (Vrazova svečanost.) Misel o vzidanji spomenične plošče na Stanko Vrazovej rojstvenej hiši se bode zvršila. Pesnikov nečak sedanji posestnik Vrazovega doma v Cerovci piše tukajšnjemu prijatelju o tej zadevi sledeče: Naznanjam vam, da nas je obiskal dné 13. mal. travna t. l. poverjenik „Hrvatske Matice“, g. dr. prof. Marković v družbi šesterih družih narodnjakov. Ta svečanost se bode vršila letos prvega avgusta. V nedeljo 23. t. m. je bil fotograf iz Liutomera pri nas in je posnel našo hišo; isto tako bode posnel nas živeče sorodnike Vrazove. Letos izda „Hrvatska Matica“ knjigo navlašče za to svečanost.

— (Dodatek k pozivu o spomenici Kopitarjevej.) Kakor se mi poroča, hoče se več odličnih pisateljev naših udeležiti spisovanja knjige, ki jo namerava „Matica slovenska“ izdati v spomin stoletnici Kopitarjevej. Da ne bi več pisateljev obravnavalo iste tvarine, kar bi nekaterim prizadelo brezvspešnega truda, redakciji pa sitnosti in težav, se mi treba zdi opomeniti rodoljube, ki jih je volja stopiti v kolo vzajemnega dela, naj blagovolijo odboru Matičnemu kmalu naznaniti, kaj nameravajo za navedeno knjigo pisati. Program knjigi utegne mnogovrsten biti in na primer, obsegati: životopis (po njegovej „Selbstbiografie“ lepo poslovenjen, toda okrajšan) delovanje njegovo v dvornej knjigarni, poslovenjena „prolegomena h „Glagol. Clotz.“, kjer imajo zgodovino slov. literature, Dobrovsky in Kopitar, Kopitar in Miklošič itd. itd., — glavno načelo knjigi naj bilo bi to, da se proslavijo zasluge Kopitarjeve za Slovanstvo v obče in za Slovence posebe. — Sl. uredništva slov. časnikov, ki so natisnila moj prvi poziv, prosim uljudno, naj priobčijo tudi ta dodatek.

Dr. Jan. Bleiweis.

— (Od sv. Križa pri Kostanjevici) se piše, da je dné 24. maja tam bila volitev župana in občinskih svetovalcev; za župana je enoglasno izvoljen Fran Horvat, posestnik in živinozdravnik iz sv. Križa, in za svetovalce so izvoljeni: Jožef Rodič in Jarnej Marolt, posestnika iz sv. Križa, Miha Bončar, posestnik iz Savnika, in Janez Dobravec iz Pirošice, vsi vrli narodnjaki.

— (Banka „Slavija“.) Iz letnega sporočila, ki nam je prišlo v roke, posnemamo, da je banka „Slavija“ zopet v pretečenem letu sijajno napredovala, — dokaz, da se zaupanje do tega skoz in skoz narodnega zavoda čedalje bolje množi. Da bode naše občinstvo vedelo, kako varnost imajo pri banki „Slaviji“ sklenena zavarovanja, navajamo iz lastnega sporočila, da so njeni fondi koncem leta 1879 presezali znesek štiri in pol milijonov gold., blagajničnega premoženja pa je banka imela štiri milijone gold. Kako velikansk je denarni promet banke, razvidi se uže iz tega, ker je samo glavna blagajnica v Pragi tekom vianskega leta prejela 120.141 poštnih nakaznic, neglede na ostale denarne pošiljatve in uplačila pri glavnih zastopih, katerih ima banka deset. Dohodki celega leta znašali so 1.574.497 gld. 38 kr.; škod pa je bilo od bankinega ustanovljenja do konca vianskega leta izplačanih za 4.729.238 gl.

V Italiji, dné 8. februarja 1880.

53 kr. Iz računskih sporočil posameznih zavarovalnih oddelkov posnemamo, da je vzajemnim podedovanjskim društvom vlansko leto pripadlo samo čistega dobička 106.498 gld. 10 kr. in iznaša sedaj njihovo premoženje 3.162.794 gl. 31 kr. in da se je iz čistega dobička v oddelku zavarovanja proti požaru doslej nakupilo in mej posamezne občine porazdelilo brizgalnic in gasilnega orodja za 81.423 gl. 73 kr. — Znesek, s kakeršnim se gotovo ne more ponašati nobena druga zavarovalnica, da bi ga bila v enako svrhu izdala. Po sklepu letošnjega občnega zbora imate se v ozemlju ljubljanskega glavnega zastopa zopet oddati dve štirikolesni brizgalnici in sicer ena v okrajih ljubljanske okolice, druga pa v okrajih puljskem v Istri. Kakor vsako leto določili so se tudi letos različnim slovanskim kulturnim zavodom znatni doneski in mej temi tudi — kakor smo uže poročali — „Matici slovenske“ in „Narodne šoli“ po 100 gld. — Končevaje ta kratki posnetek iz obširnega letnega sporočila banknega, izrekamo le še željo, da bi tudi po slovenskih deželah število njenih članov vedno naraščalo, kajti tudi tu nam mora veljati gaslo: „svoji k svojim!“

Razne vesti.

* (Nevihthe.) Iz raznih krajev avstrijske države prihajajo glasovi o hudej nevihti, ki je razsajala zadnjo soboto in naredila veliko škodo. V Budimpešti je voda več hiš podkopala, nekaj se jih je celo podrlo. V peštanskem Terezij-skem mestu so utonili trije otroci; mati jih je v sobo zaprla, in revčki se niso mogli rešiti. V umeteljniški hiši je v kleti utonil dvornik. Šel je gledat, koliko da je voda uže poplavlila, zadel ga je mrtud in z obrazom je padel v vodo. Na nekaterih krajih Češke je ploha po polji vse uničila in železniške ceste je zasula voda. V Kremsu je tresčilo v neko gostilno; strela je zid na več straneh prevrtila, vendar človeka nij nobenega poškodovano. V Altenburgu na zgornjem Avstrijskem je strela užgala nekemu kmetu hišo; zgorela je tudi ena dekla. Blizu postaje Grieskirchen pa je strela ubila železniškega čuvaja.

* (Ropar ujet.) V Gradcu so ujeli roparja E. Ortenburga, ki je pri Welsu umoril nekega živinskega prekupca in ga oropal. Tudi so dobili v pest njega ljubico.

* (Nesreča.) Iz Genta se telegrafira: V fabriki za strelni prah (pulfer) v Wetternu blizu Genta se je zgodila razstrelba (eksplozija). Mnogo ljudi je unesrečilo. Dozdaj so uže 10 mrtvih našli.

* (Konkurenca.) V Monakovem je pred nekimi tedni zblaznel ondodnik kronik, da so ga deli v blaznico. Ker je zdaj ta ne

posebno prijetna služba izpraznena in bila razpisana, se je zanjo oglasilo celih 280 prosilcev; mej temi je tudi neki oštir, neki ženski krojač in neki brivec.

* (Čudna oporoka.) Ogerski list poroča, da je neki Schwarz, kateri se je dne 21. m. m. ustrelil, v svojej oporoki 1000 gl. odmenil onemu, kateri bi bil primoran ubiti kakšnega žida. Če bi pak sodnija take dobrote za domovino ne hotela potrditi, naj bi se ona vsota razdelila mej ubožce v Golnici, rojstvenem kraju samomorilčevem.

* (Ris in lev.) Iz Nancy-ja se poroča o strahovitem dogodjaji. Tam ima namreč neki Salva svoj zverinjak. Dne 25. m. m. pa, ko je Salva ravno kazal svoje umetnosti z risi, so levi polomili železne palice svojih uječ in skočili na rise. Strašen boj se prične. Jeden ris je prepral levu trebuh, da je od bolesti zatulil. Sredi tega nevarnega krvavega boja pa Salvi nij zgubil svoje zavesti, nego z bičem je rise zapodil v njih uječo, a onega, ki je leva ranil, je na tega naščuval. Ris skoči na leva in ga zadavi. Gledalci so tresoč se opazovali ta prizor.

Tuji.

1. junija:

Pri Slonu: pl. Secher iz Ljubna. — Stubenrauch Rippel iz Dunaja. — Fischer iz Gradca. Pri Malit: Binder iz Gradca. — Neumann iz Siska. Pri avstrijskem cesarji: Reitmayer iz Dunaja.

Umrli so v Ljubljani:

28. maja: Edvard Vavrečka, sin blagajniškega asistenta, 7 mes., na starem trgu št. 28. — Amalija Predovič, hči hišnika, 15 mes., na poljanskem trgu št. 5, za kozami. — Edvard Izlakar, krojačev sin, 3 mes., v trnovskih ulicah št. 13, za božjastjo.

29. maja: Marija Rus, mestnega stražnika hči, na poljanske cesti št. 18, za božjastjo.

30. maja: Ivana Oblak, prisilne delavnice paznika hči, 14 mes., na poljanske cesti št. 40, za osepnicami. — Albin Kahne, tapecirarja sin, 12 let, na mestnem trgu št. 6, za menengititis. — Gustav Kubelka, hišnega posestnika sin, 4 leta, na poljanske cesti št. 27, za osepnicami.

31. maja: Marija Fon, puškarja hči, 9 mes., pred kosarno št. 4.

V deželnej bolnici:

25. maja: Matija Stalcar, gostač, 72 let, za slabostjo.

26. maja: Urša Žnidaršič, gostija, 55 let.

27. maja: Josip Čepin, gostač, 60 let, za slabostjo. — Fran Trampuš, gostač, 55 let, za vodenico.

28. maja: Fran Janežič, delavec, 63 let, za vnetjem možjanske kožice. — Ana Vrhovšek, delavca hči, 3 leta, za vnetjem pljuč.

Št. 1975.

(245—2)

Službeni razpis.

Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole v Gorici je izpraznena služba kmetijskega opravnika, kojega dolžnost je z učenci vred opravljati vsa kmetijska dela na šolske kmetiji.

Prošnje naj se pošljejo podpisnemu deželnemu odboru do dne 15. junija t. l.

Deželni odbor v Gorici,

dne 18. maja 1880.

Za deželnega glavarja:

dr. Tonkli l. r.

Dunajska borza 1. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72	gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	—	"
Zlata renta	88	"	40	"
1860 drž. posojilo	129	"	75	"
Akcijske narodne banke	833	"	—	"
Kreditne akcije	275	"	50	"
London	117	"	60	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	36 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	53	"
Državne marke	57	"	85	"

Zahvala.

Najtoplejša zahvala vsem, ki so v tako množnem številu sprevili mojega nepozabljivega, soproga oziroma nedomestljivega očeta, gospoda

Avgusta Zabreda,

južno-železniškega uradnika,

na zadnjem potu v hladno zemljo; posebna zahvala pa še p. n. gg. pevcem, katerih vseh največji prijatelj je bil predragi ranjki, za premile domače glase in slavnej „dolenje logaške požarne straže“ združenej z „narodnim društvom“ za tako požrtvovalno in sijajno udeležbo in pa za podaritev prekrasnega venca, kakor p. n. gg. železniškim kolegom iz Trsta in z Rakeka za pomenljiva lepa venca in sploh vsem, vsem tisočera hvala, ki so nam v teku ranjcega hude boleznij izkazovali kakorkoli sočutje.

Dolenji Logatec dne 30. maja 1880.

Žalujoča vdova

s trojo deco.

Glavni dobitki ev. 400.000 mark.

Naznanilo sreče.

Dobitke garantira država. Prvo vzdiganje 9. i 10. junija.

Vabilo na udeležitev

dobitnih šans

velike, od hamburške države garantovane denarne loterije, v kateri se mora nad

8 milijonov 300.000 mark

gotovo dobiti.

Dobitki te ugodne denarne loterije, katera ima po načrtu le 87.500 lozov, so sledeči:

Največji dobitki ev. 400.000 mark.

Premija 250.000 mark	68 po 3000 mark
1 dobitki	214 " 2000 mark
1 po 150.000 mark	10 " 1500 mark
1 " 100.000 mark	2 " 1200 mark
1 " 60.000 mark	531 " 1000 mark
1 " 50.000 mark	673 " 500 mark
2 " 40.000 mark	950 " 300 mark
2 " 30.000 mark	65 " 200 mark
5 " 25.000 mark	100 " 150 mark
2 " 20.000 mark	25150 " 138 mark
12 " 15.000 mark	2100 " 124 mark
1 " 12.000 mark	70 " 100 mark
24 " 10.000 mark	7300 " 94 in 67 mark
4 " 8.000 mark	
3 " 6.000 mark	7850 " 40 in 20 mark
52 " 5.000 mark	
6 " 4.000 mark	

kateri se bodo v malo mesecih v 7 oddelkih gotovo odločili.

Prvo vzdiganje dobitkov je uradno na 9. in 10. junija t. l.

nastavljeno, ter stane

cel originalni loz le 3 gld. 50 kr.,

pol original. loza le 1 gld. 75 kr.,

četrt original. loza le 88 kr.,

ter te od države garantovane originalne loze (ne prepovedane promese) proti frankovanej poslatvi svote tudi v najoddaljenejše kraje razpošiljam.

Vsak udeleženec dobi zraven originalnega loza tudi originalni črt z državnim grbom zastoj, ter se mu takoj po vzdigovanji dobitkov nezahtevano pošlje uradni listek vzdignjenih števil.

Izplačevanje in razpošiljanje dobitkov izvršujem direktno jaz interesantom točno in z najbolj strogo tajnostjo.

Naročila izvršujejo se najlaglje po poštni nakaznici ali pa z rekomandiranim pismom. Naj se tedaj naročila, zaupno pošljejo na

Samuel Heckscher senr.,

Banquier und Wechsel-Comptoir in Hamburg. (179—9)

Pravo, nepokvarjeno

istrijsko črno vino

dobiva se liter po 64 novč.

v gostilnicah

pri „belem volku“, „pri Lozarji“ in „pri Virantu“.

(235—4)

Dr. Spranger-jeve

kapljice za želodec

pomagajo na hip vsakemu v želodci bolelemu, odpró hitro in brez bolečin truplo, dajejo slast do jedi, odstranijo takoj želodčeve kisline, nastno podiranje, slabost, krč v želodci in varujejo nalezljivih bolezni. Naj se poskusi z majhenim in vsugdo preveri o njih brez vplivanja.

Prodaje lekarnar J. Swoboda v Ljubljani, (168—8) sklenico po 30 in 50 kr.